

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 5. Јула 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се

СВЕЧАНО ОСВЕЋЕЊЕ И ОТВАРАЊЕ ВОДОВОДА.

Још пре Петров-дана приметиле су се припреме око влез Милошева споменика на Теразијама у смеру, да свечаност испадне што сјајнија онога дана, када Београд, српска престоница, добија довољно здраве, бистре и хладне воде.

Општина је наредила, да се подигну нарочите трибуне, око споменика, влез Милоша, од којих једна главна и средишна, две врлине и споредне и пред њима сто и за представнике нашега јавнога мњења, штампе.

На Петров дан у одређено своје време одслужена је служба божија у саборној цркви. После службе божије по нарочитом распореду у 11. часова дошло је његово Високопреосвештенство Архиепископ београдски Митрополит Србије Михаило, Краљевски Намесник г. Ј. Ристић, и министар председник г. Пашић, г. г. министри Св. Милосављевић, Илија Душманић, Андра Николић Мика Ђорђевић и Дим. Ђурић, г. епископ Никанор, више државних саветника и знатач број осталих виших достојанственика. Сви су они били на нарочито подигнутој средишној трибини. На трибини која је била у средини обред освећења је извршио тачно у 11. часова је Његово Преосвештенство Митрополит Михаило. На трибини десно од ове била је подигнута говорница, с које је председник београдске општине г. Милов. Р. Маринковић у присуству високостојанственика, чланова суда, кметовских помоћника, одборника садашњих, као и ранијих година, и необично много сакупљених грађана београдских поздравно присутне г. г. достојанственике, и грађане нашега града лепом, складном и језгровитом беседом која гласи:

**„Преосвећени владико,
Господине Намесниче,
Поштована господо!**

Међу прве потребе за одржање живота човека броји се вода. Нема живота где нема воде. Да је то истина потврђује како садашњост тако и прошлост човека. Има трагова и код најстаријих народа како су своје насеобине снабдевали водом на два начина: копањем општих, заједничких бунара или довођењем извора с веће даљине.

Тешкоће, које су пратиле често старе народе око набавке довољно воде, учиниле су, без сумње, те је вода добила религиозну важност готово код свих народа.

Што је напредовао више човек, дакле, што се развијао његов живот више, развијала се и потреба за водом тако, да је у времену највеће културе старог света, употреба воде по градовима, цењена по остацима грађевина за воду, далеко више разгранатија но што је данас у ма којем јевропском граду.

Римљани, који су се највише бринули да снабдеју своје градове водом, нису се устезали да доводе воду са 20 и више часова даљине. Један део београдског досадашњег водовода, по свим знацима, римскога је порекла. Стари Рим, који је имао на 350.000 становника, доводио је воду са девет разних страна. Дужина свих водовода износила је око 450 километара, а сви скупа давали су по 2700 литара воде дневно на сваког становника. У унутрашњости градској било је око 1350 чесама, близу 600 водоскока, 860 јавних купатила, и т. д.

Данас ниједан град, ни у Јевропи ни у Америци није достигао у том погледу стари Рим.

Водоводи су код Римљана били државни, а не општински, као што су сада.

Са опадањем старе културе опадали су и водоводи. Средњи век више их је разоравао него подизао.

Тек почетком овога века, који је корачао гигантским корацима у култури, истакнути су водоводи међу прве потребе данашњих градова. — Кућевни бунари, где их је било, обично су се загадили временом тако, да је употреба воде из њих била немогућна или је убитачна по здравље. Извори пак, који су се налазили у близини градова, већином нису давали довољно воде, те с тога и видимо, нарочито у другој половини овога века, да већина градова, како у Јевропи тако и у Америци, приступа грађењу нових водовода, и, по 10, 20, и више часова хода. Париз ради на томе да доведе воду са 80 часова даљине.

У погледу водовода ево се данас, између других јевропских градова, убраја и наш Београд.

Београд, кога су — како историци веле — још Келти засновали, и кога су многи народи освајали, био је од постанка свога знатна насеобина и важна тачка, не само с војничког већ и с трговачког гледишта.

Трагови, на које налазимо, како ван града тако и у самом граду, казују нам — како испитиваоци говоре — да је Београд морао имати још од свога почетка нарочите водоводе, који су му доводили изворну или подземну воду са 6 до 7 километ. даљине, и ако га готово са свим опкољавају две тако моћне реке: Сава и Дунав.

Један део тих старих водовода, кога су Римљани, а доцније и Турци, обнављали, — доводио је а и данас нам доводи воду с истих извора.

Ну, од 1867 године, када су Турци из тврђава српских истерани, Београд се почео нагло развијати а и становништво му је стало нагло прирашћивати. То је учинило те је оскудица за водом била све већа и већа из године у годину.

Већ првих година, по одласку Турака, представништво Београда предузимало је кораке да се појачају извори београдског водовода, и, да се поправе неки запуштени делови водовода. Од тога доба па све до данас може се рећи, питање о водоводу и снабдевању Београда са довољно воде није никако ни скидано с дневних послова.

Све општинске управе, које су се измењале за последњих 25 година у Београду, радиле су на том питању неко више неко мање. Али честе промене општинских управа с једне стране а оскудица новчана за тако велико предузеће с друге стране — учинили су те сви ти послови нису свршени систематски, једнообразно и по једном утврђеном плану, већ су почињати изнова чим дође нова управа.

Тек од 1884 године а нарочито од 1888 године дат је бољи правац том раду а и утврђена је основа, како да се подмири не само водовод него и друге општинске потребе.

Данашња је светковина резултат тих радова.

Од 1884 године па до половине 1888 године а под председништвом општинским. Др. Вл. Ђорђевићем, Михаилом Богићевићем, Светомиром Николајевићем и Живком Карабиберовићем — вршени су претходни радови око истраживања изворне и подземне воде у најближој околини Београда. Ти радови требали су да послуже као основа за решење питања одакле и на који начин да се Београд снабде водом.

Ну, ти радови нису били још ни довршени а управа општинска била је, тако рећи, претрпана разним понудама — да се Београд

снабде Савском водом и да се издавање воде даде приватнима у повластицу. Жудња, да се питање о водоводу скине једном с дневног реда, јер оскудица у води постајаше све осетнија, у мало те није навела општинско представништво да се поведе за тим популама и водовод изда у повластицу. Захваљујући комисији, која је имала коначно да реши то питање и која је састављена била из 25 чланова (господа: Сима Лозанић, Ђорђе Ж. Ђорђевић, Манојло Клидис, Михаило Крстић, Димитрије Стојановић, Влада Марковић, Свет. Ивачковић, Др. Ђока Димитријевић, Коста Петровић, Др. Лаза Пачу, Анта Алексић, Марко Стојановић, Михаило Павловић, Милан Павловић, Фердинандо Розелт, Милан Бранковић, Миша Марковић, Јово Крмановић, Љубомир Клерн, Др. Марко Леко, Пера Велимировић, Миша Михаиловић, Едија Були, Никола Ђорђевић и Др. Мих. В. Вујић). Понуде пису успеле јер комисија је поднела 11. Јуна 1888. године извештај и казала да се одбију све понуде и да се не подмирује путем повластице ни грађење водовода ни друге општинске потребе.

Тадашње општинско представништво није донело никакво дефинитивно решење поводом овога извештаја, и питање је стајало отворено до Маја 1888 г. када су почеле стизати нове понуде за грађење водовода.

12. Маја 1888. председник општински г. Карабиберовић сазвао је конференцију од 14 одборника, међу којима је било техничара, финансиста, правника и трговаца ради дефинитивног питања о водоводу.

Та конференција поверила је решење тога питања комисији састављеној од ових чланова: г. г. М. Јосимовића као председника, Николе И. Стаменковића, Косте Главинића, Светозара Зорића, Др. Лазе Пачуа, Др. Марка Лека и Анте Алексића. Комисија је имала пре свега задатак: да даде мишљење о подесним понудама, за тим шта општина да предузме и на који начин да изведе на чисто питање о водоводу, те да се једном може приступити и његовом извршењу.

Извештајем својим од 26. Маја 1888. године комисија је предложила, да се одбију све поднесене понуде, да се избегава у начелу давање водовода у повластицу или монопол, да се продужи истраживање воде у околини Београда, да се то истраживање повери г. Оскару Смрекеру, инжењеру из Манхајма, као стручњаку за те послове; за тим да се, на основу постигнутих резултата, састави програм за израду пројекта и тек онда приступи самом извршењу пошто се осигурају за то извршење нужне суме новаца.

У седници својој од 2. Јуна 1888. г. одбор је општински усвојио у свему те предлоге, и овластио исту комисију да доврши са г. Смрекером истраживање воде у околини Београда.

Пошто се хидролошким испитивањем околине Београда у даљини од 20 километара није могла добити изворна вода у оноликој количини, колико је потребно за садашњи Београд, покушало се да се нађе подземна вода. У том погледу највише изгледа на успех давала је равница макишка између села: Остружнице, Жељезника и Жаркова, и то, у околини извора познатих под именом „Беле воде“ сниже Жаркова.

Испитивањима, која су предузета у тој равници утврђено је, да се између непробојних слојева уме, налазе са свим моћни пешчани и шљунчани слојеви, који су испуњени водом. Даље је потврђено да та вода има пад од Жељезника и Жаркова ка Чукарици и Сави, а за тим да иста вода долази из даљине, јер је местимице искакала и над површином земље из оних цеви, које су спуштане ради испитивања, у дубљину од 20 и више метара. — Самим пак геолошким склопом, као и на основу температуре и хемиске анализе, утврђено је да нема никакве везе између спољашње воде у равници макишкој и нађене подземне воде.

Црпљењем воде, из једног нарочито за то саграђеног бунара, утврђено је, да је нађени подземни ток воде толико јак, да може са потпуном сигурношћу дати потребну количину воде за Београд са обзиром и на доцније умножење становништва градског.

Анализама воде, које су извршили наши хемичари господи: Др. Марко Леко и Бранко Анонић, а за њима анализама вршеним у заводу за испитивање животних средстава у Минхену и Манхајму; даље бактериолошким анализом Др. Милана Јовановића — Батута

и мишљењем чувенога хигиеничара Др. Макса Петенхофера, потврђена је и доброта воде у погледу њезине употребе за пиће и друге намирнице.

18. Јула 1889. године одбор је општински решио да се доведе у Београд подземна вода из макишке равнице, и поверио је израду пројекта за водовод г. Оскару Смрекеру.

У седници одбора општинског од 20. Марта 1890. године под председништвом г. Николе Пашпића решено је: да се приступи и самом извршењу водовода, руковођење да се повери г. Оскару Смрекеру, и надзор над целим радом поверио је нарочитој комисији, коју још и данас састављају господи: Никола И. Стаменковић, Коста Главинић, Тоша Селесковић и Живко Милосављевић

Пошто је 3. Јуна исте године збор грађана решио и питање о набавци потребних новчаних средстава, то су 15. Јуна одпочете припреме за грађење новог водовода, а у исто доба и приступило се реконструкцији постојећег водовода.

По томе, господи, захваљујући у првом реду Београђанима што су одобрили повчана средства за водовод.

Захваљујући искреном потпомагању свих меродавних чинилаца, а поглавито захваљујући увиђавности истрајности и доследном раду општинског одбора; захваљујући и неуморном труду оних лица, којима је извршење и надзор над овим великим предузећем поверено, — Београд има данас довршен нов водовод. Нови водовод даваће Београђанима сваки дан преко три (3) милиуна литара воде, а то је тамањ сто пута више него што му је давао досадашњи стари водовод.

Господо,

Сретан сам, што ми је у део пало да се под мојим председништвом слави данас довршење овако великога и по Београд значајнога предузећа, и захваљујући свима онима, који су ма чим припомогли довршењу овога предузећа, — објављујем Београђанима да се отвара од данас нов београдски водовод и да се предаје јавној употреби. Предаје се јавној служби данас, на Петров-дан 1892. г. од рођења Христовог а за владе малолетнога Краља Српског Александра I. па дајући израза нашој радости за извршен овај рад, молим вас да узвикнемо: Живео Краљ Александар I.!

Кад је председник довршио своју беседу с ускликом: живео Њ. В. Краљ Александар I, под чијом је владом довршено ово велико дело за српску престоницу, заорило се громко: „живео Краљ“.

По завршетку беседе, пуштен је на дани председников знак, млаз из водоскока, који је терао у висину од неколико метара. У исто време интонирала је војна музика Краљеву химну. Певачка дружина „Стајковић“ одпевала је „Тебе Бога хвалим“.

После тога је послужен водом новог водовода први Краљевски Намесник, чланови владе, г. митрополит, владика Никанор и остали високи достојанственици.

Кад је све ово свршено, председник је испратио Краљевског Намесника и све госте до изласка круга, где је била свечаност.

Тако је завршен први део свечаности овога знаменитог дана по наш мили Београд. Љубав Београђана према оваквој установи је велика, јер на самој свечаности било је око неколико хиљада душа.

У вече око 8 часова почео је концерт на красном Калимегдану, уређеном за ово кратко време тако, да би се могле да подиче њиме и далеко старије, богатије и веће престонице, а не само Београд. Калимегдан је био дивно осветљен са хиљаду лампиона. То је давало диван изглед из саме Калимегданске средине, а какав ли је изглед био онда, кад се посматрао са земунске или панчевачке стране у свом божанственом положају. Концерт је отворен свирањем војне музике, под управом спремног, ваљаног и енергичног г. Бродила.

Радост, коју су уживали, око неколико хиљада Београђана на Калимегдану изгледа, да је помућена ружним временом, које као да хтеде бити. Али је та радост трајна, јер је и Калимегдан, некадање српско разбојиште, стално натапан српском топлим крвљу, окићен светим костима Срба јунака, данас овако уређен и украшено уточиште првих грађана Краљевине. Београђана за крепљење здравља, диван београдски цветак и доказ старог српског самопрегоревања за све што је добро, корисно и узвишено. Да, та трајна радост је само потенцирана, кад је ватромет пуштен, те је давао знака на све стране, да је Београд пошао у сваком погледу путем напредовања, развоја и модерног живота!

Д. Р. Р.

О Б Ј В А Д

Спајање појединих кућа са новим београдским водоводом отпочело је 22. ов. мес. Како је према закону обавезно, да се свака кућа са водоводом споји, то ће чиновник управе водовода са кметом дотичнога краја у свакој згради утврдити место за спајање.

Ово се даје на знање грађанству београдском, да чиновнику водовода не чини никакве сметње, но на против да му даде тачног обавештења о овоме :

1. На ком месту желе, да им се кућа споји са водоводом ;

2. Где да се намести водомер ; и

3. Ако би коме ван обичне домаће потребе још за какву другу потребу вода требала, да и то саопшти дотичном чиновнику.

Ако који од сопственика не хтедне дати ова обавештења, у његовој ће се згради извршити спајање по нахођењу управе водовода.

Од суда општине вароши Београда 23. Јуна 1892. године. АБр. 7875.

Н А Р Е Д Б А

Пошто разне забаве по кафанама као певање певачица, свирање, вештачко зрестављање и т. д. и друге забаве као циркуси, менаџерије, разне позоришне преставе и т. д. лоше утичу на одржање Народног Позоришта то је одбор општински у седници својој од 11. Јуна 1892 год. одобрио, да се од певачица, свирачица престављача и т. д. сопственика циркуса, менаџерија, разних позоришта и т. д. наплаћује поред досадање таксе за општину још и половина од тога у корист Народног Позоришта.

Суд општине вар. Београда, на основу горњег решења одборског.

н а р е ђ у ј е

свима, којих се тиче, да се овог решења

придржавају и одређену таксу каси општинској уредно полагају.

Ко противно овој наредби поступи биће кажњен по §. 326 крив. зак.

Од суда Општине вар. Београда, 12 Јуна 1892 год. АБр. 7537.

Н А Р Е Д Б А

У интересу здравља овдашњег грађанства а на основу тачке 6. члана 36. закона о општинама, суд општине вар. Београда.

Н а р е ђ у ј е :

I. Да од 1. Јануара 1892. год. поред месара још и сва она лица која вољу стоку за распродају, као : механџије, кафеџије, гостионичари, кувари, печењари и други, врше клање стоке на општинској кланици.

II. За клање стоке одређује се ово време: крупна стока клање се од 1. Маја до 1. Септембра од 4 до 8 часова по подне, а од 1. Септембра до 1. Маја од 8 пре до 5 часова по подне. Ситна стока, као и свиње, клање се од 2 до 8 часова изјутра и то од 1. Априла до 1. Септембра, а од 1. Септембра до 1. Априла од 8 пре до 5 часова по подне.

Овим се одређено време за клање стоке, у члану XIV. правила о слободном клању стоке измењује.

III. За наплату аренде одређени чиновник издаваће кланицима упутнице искључиво за клање стоке на општинској кланици.

IV. Ко би се од клача огрешио о ову наредбу казниће се према XVI. и XVII. члану правила о слободном клању стоке и казненог законика.

Из седнице суда општине вароши Београда АБр. 4906. 31. Децембра 1891. године.

Н А Р Е Д Б А

У интересу сигурности живота деце, која се купају у отвореној води, било по бари,

Сави или Дунаву, суд општине вароши Београда својим решењем од данашњега

н а р е ђ у ј е :

свима општинским одељцима, да пазе строго и надзиравају, да се деца не купају у отвореној води, било по бари, Сави или Дунаву. Свако дете, које би се нашло на купању у отвореној води, треба узети на са слушање о томе : чије је, каквога му је занимања родитељ и где станује, па с дотичним родитељем најстрожије по закону поступити.

Препоручује се одељку, да ову наредбу стави што пре до знања грађанима свога краја: родитељима да забране деци купање у отвореној води, званичницима и позорницима општинским да забране таквој деци купање и свима, којих се непосредно или посредно ово тиче, да се строго придржавају ове наредбе.

Од суда општине вароши Београда 30. Јуна 1892 год. АБр. 8062.

Н А Р Е Д Б А

У интересу здравља грађана београдских, а на основу акта управе вароши Београда од 15. Маја 1891. год. ЛБр. 703 с погледом на члан 9. тач. 8. закона санитетскога, суд општине вароши Београда својим решењем од данашњега

н а р е ђ у ј е :

свима месарима да свиње у року од три дана, од дана саопштења из вароши уклоне и сместе их у општинске оборе до кланица привремено, док се за ово не одреди стално место комисиски.

Ко по овој наредби не поступи, да се казни по члану 33. тач. 2. закона санитетскога (36. сан. књ. II. стр. 138).

Од суда општине вар. Београда АБр. 615. 30. Јуна 1892. год.

ЂУРАЋ КАСТРИОТИЋ
СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

(С једном генеалогском таблицом).

(Тема награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

мото:

Скендербег је срца Обилића његош.

ПРЕТРЕС КЊИГА

којима смо се служили при изради ове расправе.

(Наставак).

Ако бисмо, дакле, хтели узети, да су те две биографије обе оригинали, т. ј. да су их писци писали не служећи се један делом другога, онда би се, мислимо, толика сличност између њих могла протумачити само тиме, да им је извор, из кога су објављени материјал, био један исти.

Друга, такођер врло важна ствар, што се тиче овога дела, јесте питање: ко је ње-

гов писац? Питање то врло је важно с тога, што бисмо, знајући писца његова, знали одмах и то, колико је оно поуздано и колико му се може веровати. Међутим, на то питање, као да се, бар за сада, још не ће моћи тачно одговорити.

До пре неколико година о томе се баш ништа неје знало: сви су за писца Fatti illustri знали само толико, да је *непознат*. Па то тврде и саме помечуте речи академика Мијатовића: „Не зна се ко је писао“ и т. д.. Али пре две године као да се поче рашчишћавати и то питање и ако у осталом, како се нама чини, готово са свим без успеха. Ну, да би поштованим читаоцима био јаснији цео наш доцнији говор, да наведемо овде све оно, што је досад на том питању рађено. Мијатовић у Гласу XXII. вели од речи до речи овако:*)

„Франково је дело Scanderbegi Historia штампано у Млечима у Априлу 1480-те године, дакле већ дванаесте године по смрти Скендербеговој. Писац се није потписао, и само се на крају (?) књиге важе да је ту историју *издао* некакав Арбанас [edita per quendam Albanensem (Albanensem?)] Кад

*) Глас XXII. стр. 19.

је ово дело први пут на италијански преведено, не знам. али се помиње једно издање од год. 1545; Сансовин је ово штампано год. 1573. под насловом „Fatti illustri del Signor Giorgio Scanderbeg, d'incerto autore.“ Ово је у зборнику списа о Турској који је Сансовин посветио „Јерониму Ангеловићу кнезу од Дриваста.“ За овим се јавља нов поправљен превод са латинског на италијански од Бонарда (Giovanni Maria Bonardo), који је под насловом: „Gli illustri et gloriosi Gesti et vittoriose imprese fatte contra Turchi dal Signor D. Giorgio Castriotto detto Scanderbeg“, штампан у Млечима 1584. И Бонардо је своје издање посветио кнезу од Дриваста Јерониму Ангеловићу. У самом предговору он каже да је дело написао „Димитрије Франко, свештеник који је био у служби Скендербеговој.“

Као што је дакле из овога види, по Мијатовићу излази ово троје: 1^о да су дела Scanderbegi Historia и Fatti illustri, које је прво издао Сансовино а после Бонардо, и од којих у осталом има и једно издање од год. 1591., којим смо се ми и служили, да су дакле та два дела *једно исто*; 2^о да је прво оригинал а друго превод;

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

47. ВАЖНИ САСТАНАК

20. Јуна 1892. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић; били г. кмет, помоћник г. К. Чунић, од одборника г. г. Н. Х. Поповић, Др. П. Поповић, Др. Алкалај, Др. Радовановић, С. Азриел, С. Вељановић, М. Триковић, К. Петровић, В. Наранџић, В. Тодоровић, В. Димитријевић, Љ. Јовановић, М. П. Бончић, Ф. Васиљевић, Р. Драговић, М. Капетановић, М. Јовановић, В. Ж. Нешић, А. Шток, А. Ј. Одавић, Стев. Чађевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 20. Јуна 1892. год. и у оллуци бр. 496. учињена је допуна, да се првоне повереништву за преглед радова око кадрмисања коп-кастом кадрмом у Савској улици, дода г. Милан Капетановић, а другоне г. Др. М. Т. Леко.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 7819, 7833, 7836, 7834, 7835, 7858, 7818. којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио да је Димитрије Првановић доброг имовног стања, а да му је његово владање непознато; да је Јоца Јуршић, доброг владања а средњег имовног стања; да су Леви и Крс а Петровић доброг владања и доброг имовног стања; да су му Тодор Мицић, Марко Зорић, и Мартин Петровић непознати.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању. По прочитању тих молба СБр. 11169, 11180, 11183, 11185, 11195, 11201, 11222, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању Јована Карамилковића, Катарине Зарић, Руке Каранац, Катарине Савић, Јована Топаловића, Драгиње Ристе Јовановића, и Мише Капуњаца, — па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

Председник износи одбору на одобрење извештаје комисијске о одређеним осама у појединим улицама.

По прочитању тих извештаја ГБр. 1075, 1073, 1120, 1114, 1113, 1112, 1172, одбор је одобрио одређене осе у улицама Тројичкој, Војничкој,

Зориној, Топдијском тргу, Краљевића Марка, Мајдњској, Савском Стоваришту, и продужењу Милске улице.

Одређивање осе у другој паралелној Душановој улици упутио је одборском повереништву г. г. Мати Јовановићу, Милану Капетановићу и Стев. Чађевићу, одборницима, да проуче ово питање па да се по том пошље министарству грађевина на одобрење за њиним разлозима.

V.

Одборник г. М. Капетановић предлаже, да се изда наредба, да се може кроз варош носити залива само у затвореним сандуцима, како се неби просипала.

Председник одговара, да ће се издати таква наредба онда, кад буде општина набавила за углед таква затворена кола.

VI.

Одборник г. М. Капетановић интерпелише, како су браћа Борђевићи, зидајући своју кућу на Теразијама закрчили улицу и да гасе креч на сокаку.

Председник изјављује, да ће издати наредбу, да се свака сметња саобраћају уклони.

VII.

Одборско повереништво изабрало у седници одборској 20. Јуна 1892. год. АБр. 7855, да проучи понуду Шоме Ајхнера, подноси свој извештај

По прочитању тога извештаја одбор је после поименичног гласања са 14 гласова против 1. — 7 нису гласали — решио, да се овај извештај у свему прими и по њему поступа. Издаци по овоме да се чине из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

VIII.

По прочитању протокола лиценције ГБр. 1105, држане 16. Јуна 1892. год. за грађење гробница на новом гробљу, одбор је решио, да се одређене гробнице на новом гробљу уступи Петку Вељковићу оvd. предузимачу по ценама и то:

За гробницу прве класе 243-95 дин.

За гробницу друге класе 229-80 дин.

И за гробницу III. класе 187 дин.

Да се савида 28 гробница прве класе, 26 гробница друге класе и 36 гробница треће класе.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

— Цена хлеба. Као је познато, одбор је општински решио, да се цена хлеба одређује према средњој цени жита, за прошлих петнаест (15) дана са додатком броја седам (7) као сталног коефициента, који ће збир дати цену једнога килограма хлеба у парама.

Средње цене за поједине дане, од 16. Јуна до 30. Јуна ове године закључно биле су ове и то:

16. Јуна	14-75 дин.
17. Јуна	14-50 дин.
18. Јуна	14-60 дин.
19. Јуна	14-45 дин.
20. Јуна	14-25 дин.
21. Јуна	14-20 дин.
22. Јуна	14-25 дин.
23. Јуна	14-— дин.
24. Јуна	14-— дин.
25. Јуна	13-90 дин.
26. Јуна	13-50 дин.
27. Јуна	13-50 дин.
28. Јуна	12-50 дин.
29. Јуна	12-15 дин.
30. Јуна	12-— дин.

Кад се из ових средњих цена израчуна средња цена за свих петнаест дана, излази, да је жито просечно коштало за других петнаест дана месеца Јуна 13-80 или, 14 динара.

Према поменутом одборском решењу овој средњој цени жита додат је број седам, те је добијена цена хлеба по килограму, која износи двадесет и једну пару динарску.

На основу овога рачуна суд општине вар. Београда решио је, да у првој половини месеца Јула буде цена хлеба двадесет и једна пара динарска од килограма, а да се по вароши продаје леб по двадесет пара дин. у тежини од 953 кграма.

је према томе писац другог дела исти који и првога, т. ј. Димитрије Франко и 3^о да је писац *Fatti illustri* *благајник* Скендербегов, поменути Франко.

Али ми ћемо се потрудити, да докажемо да ни једно од тога трога не може бити истина.

Пре свега, да *Scanderbegi Historia* и *Fatti illustri* не су ни из далека једно дело, о томе се може уверити сваки, који је само прочитао оно, што смо ми напред казали о обема њима. Али још много поузданије о том увериће нас овај факат. *Једини* биограф Скендербегов, који је имао у рукама поменуто дело *Scanderbegi Historia* имао је и *Fatti illustri* (само он је имао друго издање Сансовинове историје од год. 1577.) и с тога ће његова реч у овом питању бити од пресудна значаја. Али ето, он не само не каже да су та два дела једно исто, већ шта више изреком тврди да између *Fatti illustri* и Барлецијева *De Vita etc.* нема готово никакве разлике, а како се *Scanderbegi Historia* грно разликује од Барлецијева дела, то смо напред довољно казали. Јасно је дакле као дан, да прва тачка у Мијатовића не може никако опстати. Али ни с другом неје боље. До-

каза за то читалац такођер може наћи у ономе што смо напред казали. Јер ми смо из предговора Цамаријина видели то, да је писац *Scanderbegi Historia* живео у Бару и да се при писању својега дела, као главним извором служио причањем својега брата, официра у самој телесној гарди Скендербеговој. Би ли тако радио један *благајник* Скендербегов, који је, као једна од знатнијих личности у држави Скендербеговој, морао бити добро познат са свима догађајима што су се дешавали у Арбанији, и без причања брата својега? Али осим тога, ми и овде имамо непобитан доказ, да ни та друга тачка не може бити добра. Цамарија, по безименом*) писцу, у своме делу а на страни 359. изреком каже, да је Скендербег год. 1457. био послао флоти папиној као посланика *благајника* свога *Димитрија Франка*. Би ли дакле сад и како могло бити, да је безимени писац исто лице које и Димитрије Франко? Зар би онда он говорио о себи као о неком са свим трећем лицу и зар би се могао уздржати а да нам не да што више детаља о својој мисији? — Па тако је и с трећом тачком. Истина

*) Тако ћемо одсад звати писца *Scanderbegi Historia*.

за њену неоснованост немамо каква непобитна доказа као што смо имали за обе прве тачке, али ипак извесне ствари и ту ће, надамо се, потпуно оправдати наше мишљење.

Ми смо већ напред навели, да и у овој књизи, као и у Барлеција, хронологија не ваља наша; даје, да су и ту писма исто онако лажна као и у *De vita etc.* Па би већ и само то било довољно да покаже, да писац тог дела неје могао бити какав човек, коме би дела Скендербегова морала бити тако позната као на пр. његову *благајнику*. Али, да писац *Fatti illustri* неје доиста могао бити какав *благајник* Скендербегов, дакле човек који је непрестано био уз Скендербега и то као важна личност, на први мах нас може уверити и то, што се н. пр. у овој књизи каже, да је Скендербег умро јануара год. 1467., док ћемо ми после непобитно доказати да је то било тек идуће (1468.), или то, што се и ово дело, као и Барлецијево, готово нигде не слаже с аутентичним документима и т. д. На послетку, без сумње, не ће бити без и каке важности ни то, што писац овога дела ни у финансијским пословима неје ни мало опширнији но у осталим стварима. Шта више он је

ИЗВЕШТАЈ

о количини воде која је потрошена на чесмама у Београду

од 16. Јуна до 1. Јула 1892. г.

Тек. број	ВОДА ИЗ	Рад дневно сати	Количина воде за 15 дана у литрима	Примедба
1	Општ. бунара	9-15 м.	1,598.400	
2	Вар. извора	24 сат.	3,243.130	
3	Булб. извора	24 сат.	971.610	
Свега за 15 дана литара			5,813.140	

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 13. Јула ове год. од 3 до 6 сати после подне држаће се у канцеларији грађевинског одељења суда општ. београдске (у кући Панђеловој на марвеном тргу) јавна усмена лицитација за оправку свију основних школа београдских.

Кауција се полаже при лицитацији у 600 динара у готовом или државним папирима.

Ближи услови и остала документа могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар Београда ГБр. 1199. 2. Јула 1892 год. у Београду.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стеногр. белешкама)

држан. 11. Јуна 1892 год.

Председник. Пошто има довољан број одборника да се може радити то отвара одборску седницу и молим одборнике да

ту заостао куд и камо од безименог писца, па чак и од самога Барлеција. Би ли дакле могло бити, да је писац тај доиста Димитрије Франко, благајник Скендербегов? Нама се бар чини, да би то било немогуће.

На послетку, да споменемо овде још нешто, што се истина наше теме не тиче бог зна колико, али што ће бити доста важно за библиографију самих дела о Скендербегу.

О издању Fatti illustri од год. 1591. Мијатовић вели ово: „Од овога истог дела (т. ј. Бонардова превода Fatti illustri) има једно издање од 1591. у Млецима и код истог књижара (libreria della fortezza), само што се у овом преводилац зове, штампарском погрешком, Монардо а не Бонардо, и што нема посвета оном Јерониму него само на једном месту стоји нацртан грб фамилије Ангеловића.“*)

Међутим Ђорђе Петровић у својој библиографији**) описује то дело са свим друкчије. И по њему оно има име писца (он не вели преводиоца) — Монардо, али о грбу који помиње Мијатовић он не вели ништа, већ место њега у његовој књизи на

саслушају записник од прошлог састанка (Секретар прочита).

Има ли ко да примети што на записник? *Бока Нешић.* Онде где се говори о маркама погрешно је записано да је председник решио, да се установе марке за општину, него треба ставити, да је председник намерао да заведе марке ради бољег прикупљања општинских прихода; да је за тај посао одредио из чланова суда комисију и ова је поднела од тога извештај који председник сад износи одбору и тражи да се одреди одборска комисија да тај рад прегледа и одбору поднесе своје мишљење. С тога нека се у записнику тако запише. То је прво.

Друго. За Краља Милана улицу казано је на једном месту да се назив не мења, међутим сад се опет каже, да се та улица зове у будуће „дворска“. Дакле, да се исправи.

Председник. Краља Милана улица мења се са називом „дворска“ — а у продужењу те улице остаје даље назив Краљ Милана улица у томе да се исправи записник а тако исто да се исправи записник односно предлога за марке онако, како је г. Нешић казао, јер тако и јесте.

Милош Триковић. Ту стоји на једном месту „тимочка улица“ — а доцније та иста улица да се зове „обренова“.

Председник. Не, не, и ту се помиње, но то још није дошло на ред. Имена су остала само на другом делу улице,

Има ли још ко да примети на записник? (Нема).

Усваја ли одбор записник? (Усваја)

Андра Одавић. Ја бих молио за једно питање пре но што почнемо дневни ред. (Изволте).

Чуо сам, да је нека комисија била којој је стављено било у задатак да оцени вредност предузећа трамваја и да је та ко-

стр. 6. има портре Скендербегово с легендом: „Vera effigie del invitto Scanderdeg.“ Исто тако он вели противно Мијатовићу, да се име пишчево налази у посвети Јерониму Ангеловићу, док смо ми напред видели, да Мијатовић изреком каже, да те посвете у том издању од год. 1591. нема.

Ако сад загледамо у издање од исте године, којим смо се ми служили, и које се налази у нашој Нар. Библиотеци, онда ћемо видети, да се ни оно не слаже потпуно ни с оним издањем што наводи Мијатовић ни с оним што помиње Петровић. Тако н. пр. у нашем издању истина нема грба Мијатовићева а има портре Петровићеве с истом легендом, али опет нема Петровићеве посвете као што ње нема ни у Мијатовића. Из тога пак излази ово двоје: или прво, да поменута г.г. писци несу имали у рукама она издања о којима говоре, већ да су о њима говорили о некоме другом, или да је год. 1591. а код исте књижаре поменуто дело доживело три издања. То истина изгледа доста чудновато, али се ипак могло догодити, јер је с том књигом готово исто тако нешто било год. 1584.

Као што ће се мало доцније видети, ми смо при изради ове теме употребили

мисија свој рад свршила. Молим г. председника да јави, колико је она оценила то предузеће?

Председник. На ово питање могу ово да кажем. Ради потврде уговора о трамвају код трговачког суда искрсло је питање, на коју вредност има такса да се наплати. Ради тога дуго је то лежало у министарству финансије. Сад је београдско-трговачки суд предложио, да се то оцени вештачком комисијом, па према оцени те комисије, да се такса наплати. Тражено је да свака страна избере по једног вештака а вештаци трећег за председника. Према томе тражено је и од мене да одредим једнога грађанина за вештака и ја сам одредио г. Љубу Романовића бив. члана општ. суда а сада адвоката — и они изабрали за председника ивжињера г. Надлера, па су после оценили, да је вредност предузећа трамвајског у онолико у колико је кауција дата а то је у 20 хиљ. динара.

Андра Одавић. Господо У колико је мени познато Суд је узео био једну велику цифру приликом потврђења па је изнела и велика такса и услед тога је искрсла комисија. Ја ово износим пред вас и питам вас, да ли је комисија савесна била у оцењивању предузећа трамвајског, кад се зна, да се кауција полаже према вредности предузећа. Ако је кауција 20 хиљ. динара онда је вредност 200. хиљ. Сад или се општина огрешила о предузимачу или је рад ове комисије потпуно несавестан. Овде је оштећена држава. С тога ја износим ово питање пред одбор и тражим, да општина званично изјави да то предузеће трамвајско вреди више и онда према томе да се даље по закону ради.

Председник. Ја сам вам ово казао, само ради обавештења. У осталом у то питање општина нема смисла да улази нити има смисла да општина одређује вештаке. Др-

око тридесет извора, те би према томе требало да проговоримо коју и о сваком од њих посепце. Али то би прво заузело сувише места, — а ми смо већ и овако овај „Претрес“ доста одужили, — а после, чини нам се, то не би ни било од бог зна какве користи. Колико смо се којим делом служили, то ће се најбоље видети из самих нота у тексту, где смо гледали, да наведемо свуда тачно извор из кога смо ту и ту ствар узели. У осталом неки су извори били доста незнатни, као дело Лукаријево, Сансовиново (Glannali), Буово и т. д., те не заслужују да се и о њима што опширније каже, бар што се тиче ове теме; неки су опет познатији, као Хопфово, Ханово, Мијатовићево и т. д., те су свима иоле стручнијим читаоцима познати. Али при свем том ми у овом прегледу не бисмо били потпуни, кад не бисмо проговорили коју и о аутентичним документима из разних архива, који су увек најпоузданији извор ма за које историјско дело.

Архиви у којима је до данас нађен ма какав докуменат, који би се тичао Скендербега и његове радње, јесу први и најбогатији млетачки (Шафарик и Љубић), у коме ће бити преко четрдесет и неколико

*) Мијатовић Ч., Глас XXII, стр. 20.

**) Pétrovité G., Essai etc. 51—52.

жава има да цени то односно таксе по свом нахођењу. Да би се то питање једном скинуло са дневног реда ја сам пристао да одредим једног од стране општине. Сад шта има општина у то да се меша за општину је главно, да уговор буде потврђен а за остало нека сам суд заступа интересе државне, јер 7. месеци господо како чекам да се изврши та формалност, а кад се овоме дода и оно раније што је прстекло, онда ће бити видети, колико је трајало дуго да се до потврђења уговора дође Истина општина има дужност да заступа државне интересе али то у овим случајима где општина по својој делокругу ради.

Мијајло Бончић. Ја сам хтео у том истом смислу да говорим као што каже г. председник. По закону о таксама зна се ко има право да се скривеној такси стара. Ту су порески надзорници, који имају правила по коме ће у том случају поступати. Дакле држава има своје органе који ће да воде бригу о интересима њеним.

Андра Одавић. Ово што вели г. председник ја би могао да одобрим да ту није био и члан комисије одређен од стране општине. Кад се општине та ствар не тиче, она је требала то одмах да каже само то што она одређује члана у комисију значи да се то и не тиче. Ја то одбијам од себе, Кад је кауција од 20 хиљ. дин. може ли се примати, да и предузеће, које ће 20 год. радити толико исто вреди и може ли се то признати да он плати само 80 дин. таксе, док обични предузимачи плаћају више.

Таса Кластан Спасић. Господо. Ја сам имао прилике да прочитам та акта у министарству и видео сам да не стоји то, као да је сад тек општина, преко свога пуномоћника, дознала колика је вредност грађевине. Општина је знала од прилике њену вредност условећи у уговору кауцију од 20 000 дин. Кад је дошла концесија суду

на потврду, повело се питање колика такса треба да се наплати. Кад се око тога није дошло до резултата, предузимач је пристао да се питање упути правном одбору који је и ценио и поделио се на две, па једни траже таксу на вредност од 200.000 дин. а други мисле да би требало одредити комисију да вредност посла процени. Према овоме последњем мњењу и урађено је и комисија је нашла да треба да плати таксу према 20.000 дин. Диста ово је чудо, и ја никако не могу да појмим да се могло тако мало спустити.

Вела Тодоровић. Ми смо чини ми се покренули овде она питања која се нас не тичу. Нас се тиче да се уговор потврди, а ко ће и колико ће таксе платити око потврде, то се нас апсолутно ништа не тиче то је ствар суда. Ако је оцењено предузеће на 20.000 дин. а суд мисли да то није правилно, онда нека се помаже како зна. Нама је циљ да се уговор што пре потврди и ништа друго и ми на томе треба и да настојимо. С тога је излишно говорити о другоме чему.

Председник. И ја сам тога уверења да уговор треба да је што пре потврђен а како, то је споредна ствар. Општина је тражила од предузимача кауцију од 20000 дин. и то је садашња вредност за њу. Ако предузимач не би испунио уговор на начин на који се обвезао, он би изгубио ових 20000 дин. и ништа више. Ми, дакле, имамо да водимо бригу о нама, а како ће држава наплаћивати таксе, то је њена ствар. Све дакле што је рађено од стране комисије, чињено је због државне потребе и нема потребе везивати то с општином.

А. Одавић. Ја лично за мене, тражим да уђе у записник да рад лица у комисији, одређеног од стране општине, не вреди ништа за мене и да се ја ограђујем од

такве оцене по којој би ово предузеће могло да представља само вредност од 20000 дин.

Илија Борђевић. Ми зидамо школу за 143.000 дин. и питање је: хоће ли суд наплатити кауцију према суми тој или према кауцији? (чује се: о томе није реч!)

Ник. Хаџи-Поповић. Ја сматрам радњу изабраника општинског као и да не постоји.

Вела Тодоровић. А тражи ли се овде да се то мишљење тога члана суда утврди? (Не!) Дакле, све што је он радио, радио је по нечијем другом овлашћењу и нас се то не тиче нити ми за то одговарамо. Ми имамо да тражимо као одбор да се тај уговор утврди, и колико ће таксе платити предузимач, то није наша ствар, као ни то хоће ли његово мишљење вредити или не.

Мика Банковић. г. Андра није то питање учинио из доколице него је вероватно чуо у вароши и пребацивано му је за што се нађе неко од часника или повереника општинских да предузеће тако јевтино оцени! Са свим је споредно питање, да ли је општинска власт умољена да тек форме ради одреди једног свог човека у комисију. Главно је да тај човек, изасланик, грађанин није требао да тако подцењује једно тако велико предузеће код кога је положено 20000 дин. само на име кауције.

Вела Тодоровић. Могло би по предлогу Одавићевом да се запише у протоколу да одбор није учествовао у оцени овог предузећа, јер нити је био позван нити је био надлежан

Ник. Хаџи Поповић. Ја молим да је одбор надлежан да каже: да није требала општина да учествује у оцени тога.

Председник. Господо, не заборавите, да ово лице нити је председник ни члан општинског суда но прост грађанин. Ако је на пр. г. Никола Хаџи Поповић умољен: да одреди некога у неку комисију, што би

писама од доласка Скендербегова у Арбанију на све до смрти му; за тим милански и мантовски (Макушев); па онда дубровачки (Monumenta Serbica); писма папска у Тајнера и т. д.. Свако од тих писама, свака реченица у њима била је по једно златно зрнце, које нам беше добро дошло и без којег ова тема не би могла бити онаком каква је сад. Исто тако од неоцењиве важности јесу и сведоче, које је пронашао проф. Хоџ по разним архивима и које је наштампао у генеалогским таблицама у својој књизи Chroniques gréco-romanes. Овде с правом можемо рећи, да нам ни једна реч ни једна година неје била на одмет.

Једина, али крупна замерка на то чувено дело, могла би се, по нашем мишљењу, учинити на ове пишчеве речи:

„J'ai ajouté à ces chroniques, comme supplément indispensable de ces monuments et de mon histoire de la Grèce du moyen-âge, les tables généalogiques des familles princières et hautes feudataires, dressées sur les documents les plus authentiques, c'est-à-dire principalement sur les chartes des archives que j'ai examinées, puis d'après les chroniques contemporaines, et des généalogies anciennes dignes de foi. Je pourrais

у ajouter les preuves incontestables, mais ce serait donner trop d'extension à ces tables...“*) не за то, што сумњамо у истинитост и ваљаност његових таблица, но с тога, што не би било с горег да и ми остали смртни можемо загледати у те preuves incontestables јер никад не треба заборавити да humanum est errare.**)

Сад само да набројимо још сва знатнија дела којима смо се послужили при изради овога посла.

Barletius Marinus, Vita. et res praeclare gestae christi athletae Georgii Castrioti, Epirotarum principis, qui propter heroicam virtutem suam a Turcis Scanderbeg, id est: Alexander Magnus cognominatus est, libris XIII. Zagrabiae, anno 1743.

Biemmi Giannaria, Istoria di Giorgio Castriotto detto Scander-Beg, di prete Bresciano. In Brescia, M.DCCXLII.

*) Hoff, Chroniques, Introduction, стр. XLIII.

**) Ми ћемо н. пр. доцније имати једанпут прилику, где се не ћемо моћи сложити с овим таблицама у једном веома важном питању.

Chalcondyles Laonic, У Histoire générale des Turcs, traduite par Blaise de Vigenaire. Paris 1672. I.

Gli illustri et gloriosi gesti et vittoriose imprese fatte contra Turchi, dal Sig. Giorgio Castriotto, detto Scanderbeg, principe d' Epiro. Dove si mostra la vera maniera del guereggiare, di governare eserciti, di far pronti i soldati al combattere & di restar vincitori in ogni difficile impresa. — Nuovamente ristampati & con somma diligenza corretti. — In Venegia, presso Altobello Salicato. 1591. Ala libreria della fortezza.

Горђевић Spiridon, Ober Albanien und seine Liga. Leipzig. 1881. Scanderbeg 495—512.

Хан Ј. Г., Путовање кроз поречину Дрина и Вардара. Превео с немачког Михаило Ник. Илић, генералштабни капетан. У Београду, 1876.

он био крив ако то лице не би учинило нешто што би он или ко други хтео?! То је и овде случај.

Мика Банковић. Али ми као представници општине неможемо бити равнодушни ако се једно овако значајно и скупо предузеће, овако високо оцени.

А. Одавић. Ја мислим да треба да се донесе одлука: да одбор одбија од себе оцену ма кога неовлашћеног лица па било то председник, одборник или ма ко.

Бока Нешић. Господо. Ми не можемо ништа решавати пошто г. председник изјављује овде да није хтео да одређује ни чиновника него је просто казао једном грађанину и то на захтев њихов. Ако је тај грађанин био несавестан, то је његова лична ствар.

Председник. У години 1882 6. месеци је стајао уговор непогрђен који смо ми потписали, а по једној тачки уговора мора бити потврђен. У суду је било мишљење да треба да плати свега таксе 2 дин., па је онда искрсло питање, да треба комисија да расправи питање о вредности. Ја вас молим да о томе питању данас донесете какву хоћете резолуцију.

Пош Таса Капетан Спасић. Ја сам за то да се учини олакшица предузимачу те да што пре направи трамвај, али кад један одборник износи државни интерес овде, ја мислим да ми неможемо прећи на дневни ред, јер смо положили заклетву да ћемо заступати општинске и државне интересе. С тога ја мислим, да ми кажемо, да одбор није позван да учествује у оцену овога питања и тако ћемо скинути са себе моралну одговорност.

Мика Банковић. Ја би пристао на ову напомену г. Капетан Спасића, само да се не каже, да одбор није позван, него да је требало да се одбор пита.

Веља Тодоровић. Овде се појавило питање као да је био суд несавестан при потврђивању уговора, јер није наплаћена такса колико треба. Држим да тако не може бити. Суд је видео, колико година траје та концесија и он је оценио колика такса да се плати.

У оцену таквог питања општина није надлежна да се упушта, већ сам суд. Ја налазим да овде нема злоупотребе и да то питање не треба ни покретати. Суд је платио, какву таксу треба да наплати и наплатио је. Сад ако је мање или више ми нисмо надлежни да се мешамо сем ако смо уверени да је суд несавесно урадио када можемо казати да се с тим не слажемо и да у том случају јавимо, да је такса много мање наплаћена

Андра Одавић. Г. Веља каже да изгледа из мога говора, као да ја кажем да је суд несавесно наплатио таксу. Господо Ја сам покретач тога питања али ја нисам казао да је суд несавестан, јер ће за њега бити меродавно оно, што комисија каже. Тежиште мога питања је то да је изасланик општин-

ски био и ценио вредност предузећа. Ја вас питам, да је ма ко од вас то оцењивао, да ли би казао да трамвајско предузеће вреди само 20 хиљ. динара. (Чује се: Не би) Дакле тежиште је моје у томе.

Никола Х. Поповић. Сва питања судска кад се морају проценити спорна су питања. Ту се одређују вештаци. Како се одређује тамо у закону је прописано. Одређује једна страна једног, друга другог, а ови бирају трећег. Овде није изнешено пред одбор то питање, да општина одреди заступника у тој оцени. У томе је погрешка учињена од стране наше административне власти. Тр-бало је изнети пред одбор, да он одреди ко ће да учествује у тој оцени.

Мата Јовановић. Мени је жао, што је поред толико много хитних предмета одбор оставио све, па посветио рад овоме питању, које је бачено овде а о коме ни г. Одавић не зна ништа извесно. Господо те ствари не треба тако узимати. Као што видите из дебате и објаснења г. председника нико није ни тражио да се из одбора одреди когод за вештачку комисију. Одређен је један грађанин и г. Одавић сумња у његову савесност. Како то не знам. Ако је несавестан има друго место гди ће он одговарати. С тога би желио да се ово скине са дневног реда.

Андра Одавић. Што каже г. Мата, да је ово питање изнесено у ветар, ја би молио, г. Мату да дође у почетку седнице и онда ће чути, да то и председништво званично тврди, па не би овако говорио што вели г. Мата да то лице, које је вршило оцену није одборник. За мене је све једно. Оно је изасланик општински и претставља општину па било то лице грађанин или члан суда или одборник. Ја ћу вам одмах доказати, да г. Мата погрешно мисли. Ми смо одредили комисију од 15 лица за извршење приреза од 28%. У тој комисији има 10 грађана. По мишљењу г. Матином оних 10 грађана били би пришипетље тој комисији. Шта ће да ради г. Мата, кад дође такво питање гди су се ти чланови поделили у мишљењу, па 5 њих из одбора кажу овако, а њих 10 кажу онако. Хоће ли он казати, да вреди оно, што кажу оних 5.

Мата Јовановић. Г. Одавић је упутио ово питање на мене. Мени је жао што није прво о томе размислио. Господо. Они грађани су повереници општински ту одборска а овсга грађанина ја не знам да га је одбор изабрао. Нека се покаже записник. (Чује се: изабрао га председник) То је све једно тај човек није изабран од одбора и он не може да остави одговорност да одбор.

Мика Банковић. Ви г. Мато нисте дошли раније, да чујете толику дебату. Г. Одавићев предлог је у томе, да према јавности одбор нема моралне одговорности. Он предлага да одбор донесе одлуку да није солидаран са мишљењем, које је тај изасланик казао.

Председник. Да се разумемо. Овде је посметња у појмовима. Ми би хтели да

примимо за овај рад одговорност на себе, и ако знамо да нико за туђ посао не може бити одговоран. Ако је ко исто неупутно урадио, њега ће постићи неугодне последице, а не другога. У осталом, није ово првина да се из општине одређује по који у комисију по страном захтеву, а не општинском, па зар је општина крива и за свако његово неоправдано мишљење? Одговарала би морално само у томе случају, кад би одредила лице неспособно и које не ужива грађанску част, али овде није тај случај јер одређено лице има сва својства првог грађанина нашег и до јуче је тако рећи било члан општинског суда.

Но најпосле, пошто и сам сматрам ово као приватну радњу учињену по жељи суда, може се изјавити: да одбор не прима солидарност у томе.

Мени је речено не у нарочитој молби, него приликом: молим вас, одредите које хоћете лице да и оно буде оцењивач, и ја кажем: добро, кад и ви хоћете (суд) да се то скине с дневног реда, ја ћу учинити. И кад ово налазите да и то није требало, ја ћу дати изјаву.

Уговор још није потврђен ни свршен, и ја ћу моћи да превинем ту ствар.

Веља Тодоровић. Кад уговор још није потврђен, онда би на предлог Одавићев ваљало казати: да одбор не прима на се одговорност за рад тога лица, које није ни члан суда ни одборник општине и нева суд ствар сврши вако зна.

Председник. Ми ћемо настати да добијемо потврђен уговор што пре а суд како ће га потврдити то ће бити његова ствар.

Ако се с овим саглашаваате, онда ћу у овоме смислу и писати суду (прима се тако!)

Сад прелазимо на неке хитне предмете.

Предузимач коме сте одобрили да гради калдрму и који у исто време има повластицу за грађење трамваја, обраћа се питањем на општину да изјави: да ли жели и у којим улицама имати калдрму сем оних о којима је добио наредбу. Молим вас да чујете његово питање. (Секретар чита).

Овај предузимач хоће да полаже калдрму око трамвајске линије и чини ово питање.

Директор нашег грађевинског одељења, упутио ми је акт у коме предвиђа и износи извесне незгоде за општину, ако она још у почетку не да добар правац овоме послу, и он мисли да би било потребно да се нареди предузимачу да и у крај Милановој улици нивелише цео коловоз и да тамо сем онога што припада на његов део због трамваја, кадрмише и онај део који би остао за коловоз. Ја вас молим да чујете акт директора грађевинског одељења. (Секретар чита).

Мата Јовановић. Од „Лондона“ па поред новог двора, нивелација ће се знатно спустити према садашњем стању ствари и онда би једна половина улице била нижа

од друге, ако се не би цела улица нивелисала и калдрмисала. То би било за саобраћај врло незгодно. А и за кноцесионара трамваја било би незгодно јер би било тешко одржавати чистоћу и т. д. и т. д. На тој линији као и на свим местима, где се нивелета знатно спушта, ја бих наредио да се улица у целој ширини нивелише и калдрмише на оним местима где нема разлике, а таквих места има, може се дозволити да предузимач трамваја калдрмише само ону ширину колику трамвај потребује, јер не знамо како финансијски стојимо те да би смо овакво једно генерално наређење могли издати.

Ја бих био начелно тога мишљења, али налазим да би ова ствар требала да се упути комисији за калдрме или трамвајској, или најзад и другој којој, те да размисле за која би места требало наредити калдрмисање и нивелисање целе улице.

Председник. Пристајете ли у начелу на предлог г. Матим с тим да се начин извођења остави комисији? (пристајемо) А којој би сте комисији то упутили? (чује се: за трамвај!).

Бока Нешић. Ако је председништво добило извешће од друштва, које има да гради калдрму могло би предходно да инжињер изађе и води онде од Лондона, па идући двору, да ли остаје довољно простора за коловоз, јер како се сада почело радити, мени изгледа, да ће се сузити пут.

Председник. Зна се колико има да се узме за трамвај. Мислим 1½ метар.

Мата Јовановић. Мени је чудно одкуд бојазан г. Нешића. Најужо коловоз је од 10 метара, кад узмете један и по остаје 8½ метра на таком коловозу остаће довољно простора да се могу и троја кола размислити.

Бока Нешић. Молим г. инжињера да нам објасни, колико мора бити растојање (Инжињер објасни).

Председник. Одобрава ли одбор да се предузимачу изда наредба? (Одобравамо).

Сад имамо друге хитне ствари. Директор грађевинског одеља предложио је набавку извесних ствари које су нужне, а које немамо а поред тога и нуждан намештај Он је поднео два предлога. Молим да чујете (Секретар прочита).

Одобрава ли одбор ове набавке? (Одобрава).

Г. Главинић је јавио, да је отишао ван Београда па не може за извесно време долазити у седнице одборске, он је изасланик за окр. Ужички ради испитивања јака приполагању испита зрелости. (Добро).

Сад имам да вам саопштим и да вас замолим за одобрење. Ствар је у овоме. Вама је познато, да ми наплаћујемо извесну таксу за извесне преставе по баштама, које држе обично странци и свирачи. Међутим те радње су у свези са нашом једном ус-

новом а то је са народним позориштем. Они често долазе и отварају претставе ту близу око позоришта и тако праве штету народном позоришту. Да би се помогло колико толико овој народној установи, ја сам по личној молби из министарства просвете одлучио, да оптеретим извесном таксом те преставе са стране и по баштама у корист народног позоришта. Ја вас молим да одобрите п. пр. ако за општину наплатимо таксе 10 дин. онда да се наплати још 5 динара у корист народног позоришта.

Андра Одавић. Ја не знам да ли је пречишћено то питање односно наплате таксе. Ја сам једном приликом изнео то питање и онда је одговорено, да стоји у питању који има то право на исплаћивање таксе. Ако је ово питање пречишћено онда ја не само што немам шта да приметим, него би тражио, да се наплати толика иста такса колико и за општину јер доиста господо отидите у позориште, па ћете видети да је празно.

Председник. Могу вам одговорити, да је то питање доведено у ред и сад је неспорно. Ми наплаћујемо непрестано таксу и томе се нико непротиви.

Вела Тодоровић. Мени је та ствар позната. До пре изласка закона о општинама наплаћивала је ту таксу управа в. Београда, а од закона наплаћивала је општина. Кад се државна власт томе непротиви онда је то питање пречишћено. А што се тиче народног позоришта и онда кад је управа в. Београд наплаћивала таксу, давала је половину позоришту.

Андра Одавић. Не знам, да ли ћете се сетити, да се је неко жалио истражном судији односно те таксе па је поништена радња и отишло држав. Савету и тамо још стоји не решено. Може бити да је ово прећутно признато право, али још није исправљено. Но ја би молио г. председника или он сам да изнесе на решење да се та такса пречисти или ако неће председник да ја сам покренем ту ствар, јер се зна да смо ми ишли пређе да се са том таксом спречи долазак странаца док напротив није се тако практиковало.

Председник. Пристаје ли одбор на ово? (пристаје) Добро онда ћу ја изнети то питање.

Председник. Сад молим вас да чујете о одређењу оса по улицама.

(Секретар прочита извештаје комисије о томе за Кастриотову, Авалску и улицу, за палидулски трг и за Глумачку. (Прима се).

Соломон Азријел. Пре неколико дана одбор је донео решење да жице буду више уза Саву. То решење како ми се чини није саопштено илицима или га они не вермају кад су смели да наместе илице до близу ђумрука.

Ја тражим да се изврши решење одборско или дозволи да сваки чини шта оће.

Председник. На ово питање одговорићу у идућој седници док видим шта је.

Милош Триковић. Одбор је одредио извесна лица да настојавају над изразом калдрме у извесним улицама а није им дао упутства и услове. За што?

Председник. Израђују се у грађевинском одељењу и кад буду готови даће се свакоме коме припада да их има и зна.

Мата Јовановић. Ја сам јуче био на Сави и видео сам доле где се прави калдрма, да ће водоводне цеви остати око 30 до 40 сантим. испод калдрме. Св. Ристић, рече ми да ће то исто бити и у улици Једренској. Мени се чини да ће се због плиткоће водоводних цеви бити опасности за водовод и са тога би молио председништво да уозори водоводну комисију на ову пошто је речено да цеви треба да буду 1.70 метара испод калдрме па да не буде штете од замршења.

Председник. Учинићу по напомени. Пошто је 9 сати то закључујем данашњу седницу.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО :

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике па спратове 0.20 д.
- б) За неуздан шпархерд 0.20 д.
- в) За узидан „ 0.40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0.50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0.20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака 0.10 д.
- е) За чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима 0.10 д.
- ж) за чишћење чункова од 2 и по метра на уједно са више пећима 0.20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлика па спратове 0.70 д.

II. ИЗВОЖЕЊЕ ТУБРЕТА :

- а) За собу и кујну или мањи дућан са собом 0.20 д.
- б) 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом 0.60 д.
- в) 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале 1 д.

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА :

- а) Од кубнет метра 12— д.
- б) Од акова 0.50 д.

IV. ПСЕТАРИНА :

- а) Марка за пашче за годину дана 3 д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје 1 д.

V ГРОВАРИНА :

- а) Гроб за децу 7 д.
- б) Гроб за одрасле 12 д.
- в) Мала гробница 555.52 д.
- г) Велика гробница III реда 998.39 д.
- д) Велика гробница II реда 1099.32 д.
- е) Велика гробница I реда 1687.57 д.

VI. МРТВАЧКА КОЛА

- а) Мртвачка кола стара са 2 коња 12.90 д.
- б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 14.90 д.
- в) Мртвачка кола нова са 2 коња 36.90 д.
- г) Мртвачка кола нова са 4 коња 72.90 д.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.